

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 24/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. januára 2021 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej Mgr. Petrom Žídkom, PhD., usadeným euroadvokátom, Klincová 37/B, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Levice sp. zn. 11 Er 1209/2010 z 29. júna 2018 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 11 CoE 2/2019 z 30. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola
2. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“),

vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 Er 1209/2010 z 29. júna 2018 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoE 2/2019 z 30. apríla 2019 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľke bolo právoplatným platobným rozkazom č. Ro 390/96 z 1. apríla 1996 vydaným Okresným súdom Frýdek-Místek v Českej republike priznané právo na zaplatenie pohľadávky vo výške 262 380 Kč s príslušenstvom proti [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka podala 3. decembra 2010 návrh na vykonanie exekúcie súdnej exekútorke JUDr. Ing. Zuzane Dobrodenkovej, exekútorský úrad v Skalici. Proti uvedenej exekúcii podal povinný – [REDAKOVANÉ] včas námietky, v ktorých uviedol, že za pohľadávku voči sťažovateľke bol právoplatne odsúdený v Českej republike, od toho času uplynulo 10 rokov a žiadne upovedomenie o danej pohľadávke mu dosiaľ doručené nebolo. Okresný súd následne vyzval povinného k spresneniu jeho námietok, aby uviedol, či namieta opodstatnenosť pohľadávky alebo podáva námietku premlčania. V ďalšom podaní povinný už výslovne uplatnil námietku premlčania sťažovateľkou vymáhaného nároku. Na základe uvedeného okresný súd rozhodol uznesením z 19. decembra 2011 tak, že vyhlásil exekúciu za neprípustnú a súčasne ju zastavil s odôvodnením, že pohľadávka uplatnená v exekúcii je premlčaná.

3. Proti uzneseniu okresného súdu z 19. decembra 2011 podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 11 CoE 214/2014 z 18. decembra 2014, ktorým rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Okresný súd opätovne rozhodol o námietkach povinného uznesením okresného súdu, ktorým exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju z dôvodu premlčania. Predmetné rozhodnutie sťažovateľka napadla odvolaním, o ktorom rozhodol krajský súd

uznesením sp. zn. 11 CoE 2/2019 z 30. apríla 2019 tak, že prvoinštančné rozhodnutie potvrdil. Sťažovateľka podala proti uzneseniu krajského súdu dovolanie 13. septembra 2019, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 2 Oboer 6/2020 z 8. septembra 2020 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) odmietol.

5. Sťažovateľka predovšetkým namieta, že okresný súd svojou výzvou na spresnenie námietok proti exekúcii poučil povinného o hmotnom práve, konkrétne o možnosti vzniesť námietku premlčania, čím nenávratne a zásadným spôsobom narušil rovné postavenie účastníkov exekučného konania v neprospech sťažovateľky. Povinný v pôvodne vznesených námietkach proti exekúcii totiž premlčanie vymáhanej pohľadávky nenamietal a bez výzvy okresného súdu by námietku premlčania nevzniesol. Na túto skutočnosť sťažovateľka opakovane upozorňovala počas celého exekučného konania a žiadala, aby konajúce súdy na námietku premlčania neprihliadali. Okresný súd, ako aj krajský súd sa vo svojich rozhodnutiach argumentáciou sťažovateľky zaoberali len okrajovo alebo vôbec, čím jej znemožnili, aby realizovala svoje práva, ktoré jej patria v exekučnom konaní v takej miere, že bolo porušené jej základné právo na spravodlivé súdne konanie, konkrétne na nezávislý a nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu bolo porušené právo sťažovateľky na nestranný a nezávislý súd podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, uznesenie okresného súdu a uznesenie krajského súdu zrušil, sťažovateľke priznal finančné zadost'učinenie vo výške 6 000 eur, ktoré jej vyplatí okresný súd, a finančné zadost'učinenie vo výške 4 000 eur, ktoré jej vyplatí krajský súd.

II.

Právomoc ústavného súdu

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,
g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

III.

Právne posúdenie

14. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení ňou označených práv uznesením okresného súdu, ktorým bola exekúcia vedená na základe návrhu sťažovateľky vyhlásená za neprípustnú a zastavená z dôvodu premlčania vymáhaného nároku. Súčasne boli označené práva sťažovateľky porušené aj uznesením krajského súdu, ktorý rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil. Podstatná námietka sťažovateľky spočíva v tvrdení, že okresný súd nesprávne poučil povinného o hmotnom práve, konkrétne o premlčaní vymáhanej pohľadávky, čím zásadne narušil rovné postavenie účastníkov exekučného konania v neprospech sťažovateľky, čím ju nedôvodne znevýhodnil. Krajský súd uvedené pochybenie okresného súdu v odvolacom konaní nenapravil ani sa s touto námietkou sťažovateľky riadne nevysporiadal.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu

15. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

16. Z uvedeného vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie okresného súdu, keďže táto právomoc patrila na základe odvolania sťažovateľky krajskému súdu, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľky.

17. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

18. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

19. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom

na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

20. Z predloženého uznesenia krajského súdu vyplýva, že bolo vydané 30. apríla 2019 a sťažovateľka proti nemu podala dovolanie, ktoré bolo doručené okresnému súdu 16. septembra 2019. Sťažovateľka odvíja lehotu na podanie ústavnej sťažnosti (podaná 2. decembra 2020, pozn.) proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odo dňa doručenia uznesenia najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu ako neprípustné, t. j. od 5. októbra 2020.

21. Ústavný súd v právnej vete nálezu sp. zn. III. ÚS 674/2014 (rozhodnutie č. 61/2014, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky) uviedol: „V prípadoch uplatnenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku spôsobilého zabezpečiť ochranu práv sťažovateľa, následne však odmietnutého dovolacím súdom pre neprípustnosť, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu. To však neplatí v prípadoch, v ktorých je neprípustnosť dovolania daná ex lege (napr. správne súdnictvo), kde dovolanie nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy.“

21.1 Tento judikatúrny právny záver ústavného súdu je aktuálny aj pre súčasne účinnú právnu úpravu, keďže na jeho vecnej podstate § 124 zákona o ústavnom súde nič nemení.

22. Podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku (účinného od 1. apríla 2017) dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

23. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemôže vysloviť záver o splnení podmienky ustanovenej § 124 zákona o ústavnom súde, teda, že ústavná sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bola podaná včas, z dôvodu, že v danom prípade neexistuje ani teoretická zákonná možnosť prípustnosti dovolania, ktoré bolo podané proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. V predmetnej veci bola prípustnosť dovolania *ex lege* vylúčená priamo § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, a tak si sťažovateľka už pri podávaní dovolania musela byť vedomá, že bude odmietnuté pre neprípustnosť (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 ECdo 4/2019 z 30. júla 2019 v bodoch 8 a 9, uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. 259/2020, I. ÚS 137/2020, IV. ÚS 501/2020).

24. S poukazom na uvedené tak v okolnostiach daného prípadu nemožno dovolanie považovať za účinný prostriedok nápravy slúžiaci k ochrane práv sťažovateľky zaručených jej ústavou a dohovorom, v dôsledku čoho lehotu na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odvíjať od právoplatnosti dovolacieho rozhodnutia, ale od právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, čo má za následok skutočnosť, že ústavná sťažnosť podaná sťažovateľkou bola podaná zjavne po uplynutí dvojmesačnej zákonnej lehoty, a teda oneskorene.

25. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu pre namietané porušenie označených práv v súlade s § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

26. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2020

Libor Duľa
predseda senátu